

بسته اجرایی تحولی

سرایی طیه

معاونت دانشجویی

اداره کل برنامه‌ریزی، خدمات و رفاه دانشجویی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست مطالب

۴	بیان مسأله
۸	تعاریف و ویژگی ها
۹	مستندات طرح
۱۰	اهداف
۱۱	خروجی و آثار مورد انتظار
۱۱	شمولیت برنامه
۱۳	برنامه عملیاتی و جدول زمان بندی
۱۴	عوامل سهم و مؤثر تعیین نقش آن ها
۱۵	مراحل اجرایی طرح
۱۶	منابع و اعتبارات
۱۶	شاخص های پایش و ارزیابی

بیان مسئله

تأکید بر شکل‌گیری مدرسه صالح به‌عنوان کانون عمل و فضایی منعطف، پویا، بالنده و هدفمند مبتنی بر آموزه‌های دینی و انقلابی برای نیل به اهداف تعلیم و تربیت اسلامی، منوط به جذب و تربیت مربیان، معلمان و کارکنان متعهد، علاقه‌مند و توانمند است.

دانشجو معلم در پایان سن نوجوانی و آغاز دوره جوانی است لذا ضمن تجهیز او به دانش و مهارت معلمی، باید برنامه‌ای برای بلوغ و ظهور خود او متناسب با سن و جنسیت تدارک دیده شود. ورود انقلاب اسلامی به دومین مرحله خودسازی، جامعه‌پردازی و تمدن‌سازی که مقام معظم رهبری «مدظله‌العالی» آن را گام دوم انقلاب بیان نموده‌اند، ضرورت بصیرت‌افزایی و حضور دانشجومعلمان به‌عنوان افسران سپاه پیشرفت را در عرصه‌های پژوهش، معنویت و اخلاق، اقتصاد، عدالت و مبارزه با فساد، استقلال و آزادی، عزت ملی، روابط خارجی، مرزبندی با دشمن و سبک زندگی نمایان می‌سازد.

توسعه حرفه‌ای دانشجو معلمان برای خودسازی و ایفای نقش مؤثر در نظام تعلیم و تربیت صرفاً محدود به فراگیری دانش بیشتر درباره‌ی تدریس و علوم مرتبط با آن نمی‌شود. دغدغه‌مندی، جدیت، دانش و خردمندی، نهادینه کردن ارزش‌های دینی و اخلاقی، کسب تجارب و تمرین مهارت، دلسوزی و تعهد، تقویت روحیه گروهی و مشارکت در فعالیت‌ها، افزایش اعتمادبه‌نفس و پشتکار در حل مسائل، خودارزیابی و خودتنظیمی، شناخت شرایط و هنجارها وابسته به زمان و جغرافیا و آشنایی با دیدگاه‌های فرا مدرسه‌ای نیازمند برنامه‌ریزی دقیق، علمی و دانشجو محور در اوقات فراغت دانشجو معلمان است.

بدون دستیابی مربیان و دانشجو معلمان به مراتب حیات طیبه، تحقق آن در مدارس امری غیرممکن است. بررسی سند تحول بنیادین و مبانی آن نشان می‌دهد، برنامه‌ریزی در جهت مؤلفه‌های کلیدی زیر نظام‌های شش‌گانه در دانشگاه فرهنگیان ضروری است، اوقات فراغت و حضور بیش از ۷۵ درصد از دانشجو معلمان به‌صورت شبانه‌روزی در دانشگاه فرهنگیان و افزایش ورودی‌های جدید و تعداد ۳۷۴ سرپرست شبانه‌روزی و حدود ۲۵۰ نفر کارشناس دانشجویی و ۲۵۰ نفر کارشناس فرهنگی فرصتی بی‌بدیل است که باید در جهت اهداف آموزش و پرورش از آن به‌خوبی بهره برد.

اگر تربیت را کسب معرفت و مهارت‌ها و ارزش‌های لازم برای سازگاری با محیط زندگی در هر مرحله‌ای از مراحل رشد و تکامل بدانیم باید باهدف گذاری، تعیین مسیر دقیق و استفاده از آموزش و پرورش رسمی و فعالیت‌های غیررسمی به آن پرداخت. چیزی که باعث شده جوانان در عین کسب مدارک علمی از توانمندی کمتری برخوردار باشد این است که کم و کیف فعالیت‌های رسمی، از پیش تعیین شده و کمتر انعطاف پذیرند. درحالی که فعالیت‌های غیررسمی متناسب با علائق و تجربه، ابتکار مربیان، متربیان و مؤسسات آموزشی تنظیم و ارائه می‌شوند.

توسعه حرفه‌ای باکیفیت که کوششی نظام‌مند برای ایجاد تحول در تجارب کلاسی معلمان تعریف شده است و مبتنی بر شش حیطه معلم محوری، مداومت و پایداری، مدرسه محوری و شغل محوری، محتوا محوری، مبتنی بر نیازهای دانش آموزان و یادگیری بزرگسال محور است در قالب سرفصل‌های درسی وزارت علوم محقق نمی‌شود، لذا باید بساط گسترده‌تری گستراند و به برنامه‌های جامع فراغتی و غیررسمی بیشتر توجه نمود. تحقیقات نشان می‌دهد معلمان اغلب قادر نیستند که برنامه‌های آموزشی ویژه‌ای را در زمینه‌ی نیازهای دانش، مهارت و انگیزش خود پوشش دهند به این دلیل که غالباً به آموزش‌های رایج قبل و ضمن خدمت اکتفا می‌کنند. طرح آموزش هم‌صنفان که یکی از برنامه‌های این طرح است می‌تواند در توسعه حرفه‌ای تأثیرگذار باشد.

بنا بر نظر دکتر شعاری نژاد متأسفانه بیشتر مدارس و دانشگاه‌های کشور ما از فقرهای زیر رنج می‌برند:

✓ فقر محرک مطالعه و یادگیری مداوم	✓ فقر محرک یادگیری
✓ فقر محرک یادگیری خودگردان	✓ فقر محرک چالش و پویایی
✓ فقر محرک تفکر انتقادی یا باز	✓ فقر محرک عشق و امید به زندگی
✓ فقر محرک خلاقیت	✓ فقر محرک پژوهش
✓ فقر محرک زیبای دوستی	✓ فقر محرک مشارکتی یا فعالیت‌های گروهی
✓ فقر محرک یادگیری مهارت زندگی معاصر	✓ فقر محرک همزیستی

امر مهم دیگر در تربیت معلم مهارت ارتباط انسانی است. اگر از معلمان باتجربه پرسیده شود، عمده‌ترین مشکل اساسی آموزش و پرورش به معنای عام در تمامی سطوح درون سازمانی و برون سازمانی چیست شاید بسیاری به ارتباطات اشاره نمایند. مهارت ارتباط انسانی اساس روابط حسنه و عشق‌ورزی به خود و جامعه مبتنی بر دانایی، زیبا بینی، محبت یا دوست داشتن، احترام، احساس مسئولیت، دلسوزی، ایثار، گذشت، تحمل رنج و وفاداری است که نیاز به دانش، بینش و مهارت دارد که در دوران تربیت معلم باید به آن پرداخته شود.

عدم آشنایی معلمان و دانشجو معلمان با ظرفیت‌ها، تنگناها، مقررات و منابع سازمانی باعث سوءتفاهمی بزرگ شده است به طوری که در چالش‌های سازمانی همه انگشت اتهام را به سوی دیگری نشان می‌دهند. از طرفی رشد و بلوغ سازمانی وابسته به بلوغ افراد سازمان است. برخی از نارضایتی‌ها و یا طرح نامناسب مطالبات دانشجویی به عدم بلوغ سازمانی اشاره دارد. لذا در فعالیت‌های غیررسمی دانشگاه باید به بلوغ سازمانی دانشجو معلمان نیز توجه شود.

شاید یکی از مزیت‌های شبانه‌روزی بودن دانشگاه فرهنگیان، توسعه همه‌جانبه‌ی اعتقادی، سیاسی، اجتماعی و حرفه‌ای دانشجو معلمان با بهره‌مندی از اوقات فراغت است. تجارب نشان می‌دهد از این ظرفیت عظیم و مهم نه تنها خوب استفاده نشده، بلکه در برخی از اوقات به عنوان آسیب قلمداد شده است. دانشجو معلمان در سراهای دانشجویی دارای حداقل ۲۰ ساعت اوقات فراغت در هفته هستند که چنانچه در ایام تعطیلی کلاس‌های آموزشی (پنجشنبه و جمعه) در پردیس و مراکز حضور داشته باشند؛ ۴۴ ساعت اوقات فراغت خواهند داشت.

آماده‌سازی محیط بر اساس زیر نظام تأمین فضا، تجهیزات و فناوری به‌ویژه (اهداف ۲، ۵، ۸) و زیر نظام تربیت معلم و تأمین منابع انسانی مصوب شورای عالی آموزش و پرورش می‌تواند در نشاط، مشارکت و تقویت مهارت‌های زندگی دانشجو معلمان و استقبال بیشتر دانش آموزان نخبه از دانشگاه فرهنگیان تأثیر بسزایی داشته باشد. بنا بر این ادله، طرح سرای طیبه برای استفاده از فرصت طلایی مزبور تدوین شده است. در بسته اجرایی تحولی سرای طیبه باید به اصول زیر توجه شود:

- استفاده حداکثری از مشارکت سرپرستان شبانه‌روزی در فعالیت‌های تربیتی
- تشویق و ترغیب اساتید به حضور در فعالیت‌های فوق برنامه
- مشارکت حداکثری دانشجو معلمان در مدیریت اوقات فراغت
- احصاء خلاقیت و ایده‌های نو
- استفاده بهینه از نیروی انسانی موجود با استفاده از ظرفیت دانشجویی
- تقویت اعتماد به نفس و مسئولیت‌پذیری در دانشجو معلمان
- تقویت مهارت ارتباطات انسانی
- مهارت در نقش‌های سازمانی و تربیتی به عنوان مدیران و مربیان آینده
- بلوغ سازمانی و تقویت همگرایی بین گروه‌های مختلف (دانشجو، استاد، کارکنان)
- استفاده از ظرفیت‌های بومی
- بهره‌گیری از تجارب و توانمندی‌های دانشجویان فارغ التحصیل
- صرفه‌جویی در منابع انسانی و مادی
- تقویت جایگاه سراهای دانشجویی و استفاده از اوقات فراغت در ارتقاء بینش اعتقادی و مهارت زندگی
- برنامه‌ریزی مبتنی بر نیازسنجی و حذف فعالیت‌های غیرضروری و موازی

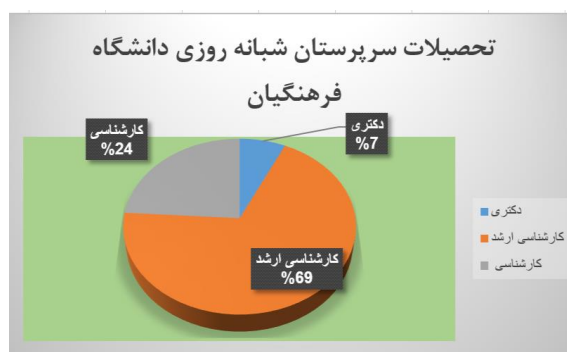

گروه‌های مخاطب در پردیس‌ها مراکز

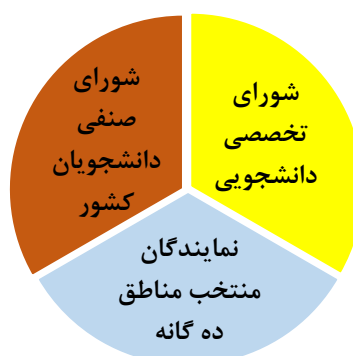

سرپرستان شبانه‌روزی نقش اساسی در تدوین، اجرا و پیگیری برنامه‌ها خواهند داشت. لذا یکی از محورهای اساسی طرح استفاده از این ظرفیت است.

درصد	تعداد	مدرک تحصیلی
۷	۲۷	دکتری
۶۹	۲۵۷	کارشناسی ارشد
۲۴	۸۹	کارشناسی
۰,۲	۱	دیپلم
۱۰۰	۳۷۴	مجموع

گروه‌های مشاور در تصمیم‌گیری‌های ستادی

تعاریف و ویژگی‌ها

سرای دانشجویی: به محدوده‌ای از فضای دانشگاه اطلاق می‌شود که به‌منظور اسکان دانشجویان معلمان باهدف تأمین نیازهای فرهنگی، رفاهی، بهداشت روانی-جسمی و امور فوق‌برنامه در نظر گرفته شده است.

تربیت: در مبانی نظری تحول بنیادین در نظام تعلیم و تربیت رسمی، تربیت را فرآیندی تعاملی زمینه‌ساز تکوین و تعالی پیوسته‌ی هویت متربیان، به‌صورت یکپارچه و مبتنی بر نظام معیار اسلامی به‌منظور هدایت ایشان در مسیر آماده شدن جهت تحقق آگاهانه و اختیاری مراتب حیات طیبه در همه ابعاد تعریف نموده است. حیات طیبه در نگرش اسلامی تنها در بعد فردی زندگی و رابطه‌ی فردی و شخصی انسان با خداوند و نظام معیار ربوبی خلاصه نمی‌شود بلکه بعد دیگر فهم حیات طیبه، بعد اجتماعی این نوع زندگانی است که در مفهوم جامعه‌ی صالح تجلی می‌یابد.

ویژگی‌های سرای طیبه در این طرح عبارت‌اند از:

- ❖ پیشرو در رعایت استانداردهای ایمنی و بهداشتی
- ❖ مسئولیت‌پذیری و مشارکت همگانی در اداره سراها
- ❖ رعایت عدالت در استفاده از امکانات و تجهیزات
- ❖ استفاده‌ی صحیح از فناوری‌های نوین در اداره امور سراها
- ❖ خودانگیختگی، حضور داوطلبانه و ایثارگرانه و مشارکت دانشجویان در فعالیت‌های اعتقادی، اجتماعی و فراغتی
- ❖ دارای برنامه عملیاتی مبتنی بر ساحت‌های شش‌گانه
- ❖ استفاده بهینه از امکانات و شرایط برای خودسازی و کسب شایستگی‌های حرفه‌ای در مسیر نظام مقدس تعلیم و تربیت

مستندات طرح

- سیاست‌های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش ابلاغی مقام معظم رهبری (بند ۱، ۲، ۳، ۷، ۱۱ و ۴-۷)
- سند تحول دولت مردمی (مبحث ششم)
- سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و راهکارهای شماره (۸، ۳-۱۱، ۶-۱۱، ۳-۱۲، ۴-۱۵، ۱-۱۸، ۵-۱۸، ۱-۲۲، ۴-۲۲)
- اهداف عملیاتی برنامه راهبردی دانشگاه فرهنگیان در افق چشم‌انداز ۱۴۰۴ (بند ۳-۱، ۹-۲، ۱۰-۲)
- نقشه جامع علمی (راهبرد کلان ۶)
- قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (مواد ۶۳ و ۶۵ بخش ۱۲)

اهداف

هدف اصلی: استفاده از برنامه‌های غیررسمی و مدیریت اوقات فراغت دانشجو معلمان در جهت اهداف تربیت معلم طراز جمهوری اسلامی ایران

اهداف فرعی:

برنامه ریزی در جهت حاکمیت بینش توحیدی و درونی کردن ارزش‌ها در دانشجو معلمان

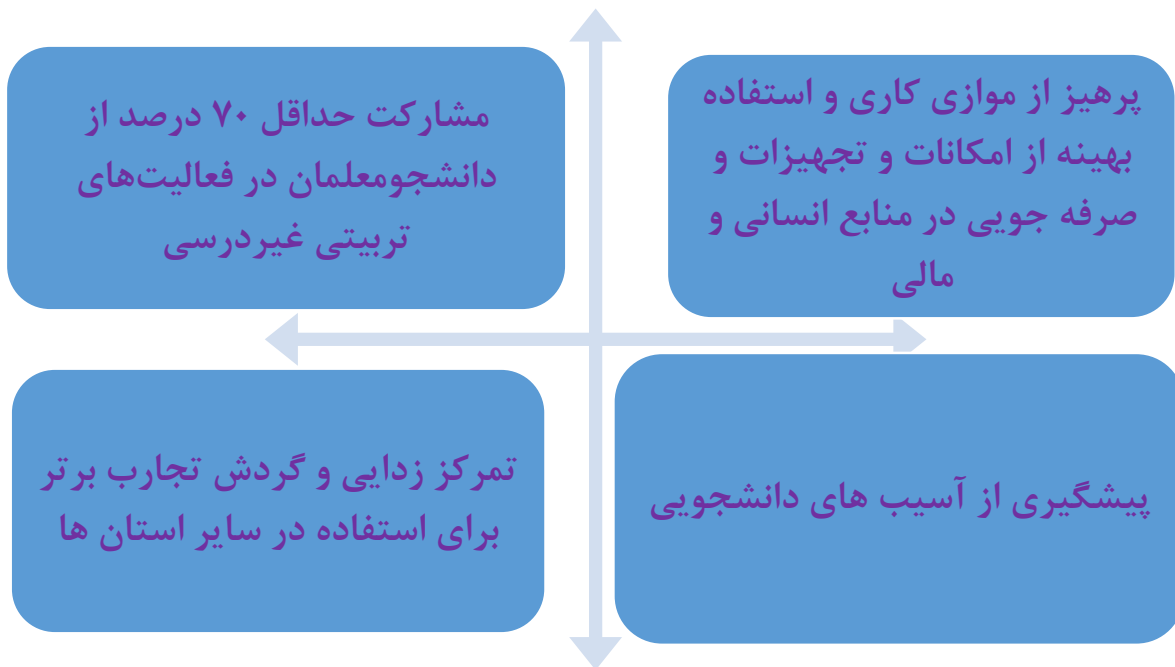
توانمند سازی و مشارکت دانشجو معلمان در جهت یادگیری زندگی اجتماعی با نشاط

توانمند سازی نیروی انسانی (سرپرستان شبانه روزی، کارشناسان دانشجویی و کارشناسان فرهنگی)

استقرار کیفیت زیست دانشجو معلمان در سراهای دانشجویی

خروجی و آثار مورد انتظار

شاخه‌های اصلی بسته اجرایی تحولی سرای طایفه عبارت‌اند از:

۱. فعالیت‌هایی که به صورت متمرکز در سازمان مرکزی تهیه و ابلاغ می‌شود (مانند فعالیت‌های مندرج در طرح)
۲. فعالیت‌هایی که استان‌ها، متناسب با بوم و برنامه‌های تحولی دانشگاه تدوین و برای تأیید نهایی به سازمان مرکزی اعلام می‌نماید. تهیه، بررسی، اجرا و ارزیابی این بخش از فعالیت‌ها اهمیت زیادی دارد.

مجموعه طرح‌های هر دوشاخه باید در کارگروه تخصصی دانشجویی بررسی و مورد تصویب قرار گیرند.

شمولیت برنامه

برنامه‌های اجرایی بسته تحولی با محوریت دانشجو معلم و مشارکت سرپرستان شبانه‌روزی، کارشناسان دانشجویی و کارشناسان فرهنگی در تمامی پردیس‌ها و مراکز آموزشی تابعه محقق خواهد شد.

برنامه عملیاتی و جدول زمان بندی

برنامه زمانی ۱۴۰۱				مجرى	فعاليت	هدف
زمستان	پاییز	تابستان	بهار			
				سازمان مرکزی/استانها	۱-۱- فعال سازی شورای تخصصی دانشجویی	۱- برنامه ریزی در جهت حاکمیت بیش توحيدي و دروني کردن ارزش ها در دانشجو معلمان
				سازمان مرکزی/ استانها	۱-۲- برنامه ریزی جهت اجرای مناسبت ها و مناسک با محوریت دانشجویان با استفاده از فناوری های نوین	
				استانها	۱-۳- معرفی هر هفته یک شهید دانشجو معلم	
				سازمان مرکزی/ استانها	۱-۴- برگزاری برنامه های فرهنگی، قرآنی، تربیتی، با هماهنگی سرپرستان شبانہ روزی و کارشناس فرهنگی	
				استانها با نظارت نهاد نماینده گی/کمیته تربیتی- فرهنگی سراها	۱-۵- تدوین فعالیت با هدف توسعه و ترویج فرهنگ نماز، حجاب و عفاف	
				سازمان مرکزی/ استانها	۲-۱- فرصت سازی برای کار دانشجویی در پردیس ها/مراکز	۲- توانمندسازی و مشارکت دانشجو معلمان در جهت یادگیری زندگی اجتماعی بانشاط
				استانها	۲-۲- برگزاری کارگاه های مهارت های زندگی	
				استانها	۲-۳- کارگاه بررسی و تحلیل آسیب های	

				اجتماعی دانش آموزان در ۹۸ پردیس/مرکز	
			استان ها	۲-۴- اجرای طرح دانشجو مدیر	
			سازمان مرکزی	۲-۵- برگزاری جشنواره دانشجوی نمونه	
			استان ها	۲-۶- ایجاد بستر لازم برای توسعه فرهنگ مطالعه با استفاده از بستر فضای مجازی با هماهنگی کارشناس پژوهش	
			استان ها	۲-۷- تدوین فعالیت با هدف توسعه فرهنگ پژوهش	
			استان ها	۲-۸- برگزاری جشن دانش آموختگی	
			استان ها	۲-۹- تجلیل از دانشجویان فعال در سراها	
			سازمان مرکزی/ استان ها	۳-۱- برگزاری دوره های بالندگی و توان افزایی به صورت حضور و خودآموز سرپرستان شبانه روزی	۳- توانمندسازی نیروی انسانی (سرپرستان شبانه روزی، کارشناسان دانشجویی و فرهنگی) در تصمیم گیری ها
			سازمان مرکزی/ استان ها	۳-۲- برگزاری دوره ی پودمان فرصت حضور برای دانشجو معلمان جدیدالورود	
			سازمان مرکزی	۳-۳- تدوین و انتشار ویژه نامه تخصصی سرپرستان شبانه روزی با مشارکت ایشان	

				سازمان مرکزی	۳-۴- اجرای مدل شایستگی سرپرستان سراهای دانشجویی	
				استان‌ها	۴-۱- راه‌اندازی بانک ایده دانشجو معلمان در حوزه خدمات و رفاه دانشجویی	۴- استقرار کیفیت زیست دانشجو معلمان در سراهای دانشجویی
				سازمان مرکزی/استان ها	۴-۲- به روز رسانی سامانه اماکن خوابگاهی و رفاهی سراهای دانشجویی	
				سازمان مرکزی/ استان‌ها	۴-۳- نظارت و کنترل بر برون سپاری‌های حوزه دانشجویی	
				سازمان مرکزی	۴-۴- راه‌اندازی سامانه تغذیه و ارزیابی و رتبه‌بندی آشپزخانه‌ها و سالن‌های غذایی	
				سازمان مرکزی/ استان‌ها	۴-۵- توسعه و تجهیز فضاهای در اختیار متناسب با نیازهای دانشجویان ورودی جدید	
				سازمان مرکزی	۴-۶- راه‌اندازی سیستم حضور و غیاب الکترونیکی در سراهای دانشجویی	
				سازمان مرکزی	۴-۷- بازدید دوره‌ای نمایندگان سرپرستان شبانه‌روزی در مناطق دهگانه از پردیس‌ها /مراکز	
				استان‌ها	۴-۸- فعال‌سازی شورای دبیران صنفی	

				بررسی و نظارت بر امور رفاهی	
			سازمان مرکزی	۹-۴- اجرای نمودن طرح کیفیت بخشی فضا، تجهیزات و نیروی انسانی	
			سازمان مرکزی	۱۰-۴- بسترسازی برای اجرای نمودن طرح شاخص های سرای مطلوب	
			سازمان مرکزی / استان ها	۱۱-۴- راه اندازی سرای مجازی	
			سازمان مرکزی / استان ها	۱۲-۴- صنعتی شدن آشپزخانه ها	
			سازمان مرکزی / استان ها	۱۳-۴- برگزاری مسابقات ورزشی خوابگاهی	
			سازمان مرکزی / استان ها	۱۴-۴- فعال سازی فعالیت های مشاوره ای در سراها	
			استان ها	۱۵-۴- معرفی خوابگاه نمونه به صورت هفتگی یا ماهانه	
			استان ها	۱۶-۴- تدوین برنامه بازدید و هم نشینی مستمر مسئولان استان، پردیس / مرکز با دانشجویان در اوقات فراغت	
			استان ها	برنامه های تدوینی استان ها	مطابق با اهداف چهارگانه فوق

عوامل سهیم و مؤثر و تعیین نقش آن‌ها

- معاونت دانشجویی (اداره کل برنامه‌ریزی، خدمات و رفاه دانشجویی): برنامه‌ریزی، اجرا، رصد و پایش بسته اجرایی تحولی
- معاونت دانشجویی (ادارات کل تربیت‌بدنی و مشاوره و سلامت): به‌منظور اجرای طرح‌های مرتبط
- نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری: نظارت و اجرای طرح‌های مکمل و هم‌افزایی در انجام امور
- معاونت فرهنگی: به‌منظور اجرای طرح‌های مکمل و هم‌افزایی در انجام امور
- معاونت طرح و برنامه و توسعه منابع: پشتیبانی و تأمین اعتبارات موردنیاز
- معاونت پژوهشی به‌منظور وحدت رویه، هم‌افزایی و مشارکت در اجرای برنامه‌ها
- نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه: به‌منظور وحدت رویه، هم‌افزایی و مشارکت در اجرای برنامه‌ها
- جمعیت هلال‌احمر جمهوری اسلامی ایران
- سازمان فنی و حرفه‌ای: آموزش مهارت‌ها در قالب تفاهم‌نامه منعقد شده با دانشگاه
- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی: استفاده از ظرفیت‌های فرهنگی و آموزشی برای دانشجویان و همکاران

منابع و اعتبارات

- ✓ اعتبارات پیش‌بینی شده در نمایه برنامه عملیاتی سال ۱۴۰۱ دانشگاه
- ✓ اعتبارات و مساعدت‌های دریافتی از استانداری‌ها، ادارات و نهادهای استانی
- ✓ کمک‌های خیرین

شاخص‌های پایش و ارزیابی

در قالب چک‌لیست نظارتی و تقویم اجرایی معاونت دانشجویی به پردیس‌ها/واحدهای آموزشی تابعه ارسال خواهد شد. رضایت‌مندی حداکثری دانشجو معلمان از مهم‌ترین شاخص‌های پایش و ارزیابی این طرح خواهد بود.

طرح در سه سطح ارزیابی خواهد شد:

- خودارزیابی استانی
- ارزیابی توسط دبیران شورای صنفی دانشجویان
- ارزیابی کارشناسان ستادی

